

ปัญหากฎหมายอายุความตามกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศที่กระทำต่อผู้เยาว์

จารุณันต์ อัครพิศาลสกุล*

อัจฉริยา ชูตินันทน์**

บทคัดย่อ

บทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับอายุความในคดีอาญายังมีการเปิดช่องทางให้ผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดหลบหนี ไม่ว่าจะเป็นการหลบหนีก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมหรือหลบหนีหลังจากได้รับการประกันตัวระหว่างการพิจารณาคดีหรือแม้กระทั่งหลบหนีหลังจากมีคำพิพากษาจนกระทั่งขาดอายุความ ทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาสู่กระบวนการยุติธรรมนับเป็นปัญหาใหญ่ของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย จากการศึกษาได้พบกับปัญหาดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการหยุดนับอายุความในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์ในประเทศไทย การหยุดนับอายุความและจะเริ่มนับเมื่อความผิดสำเร็จ ซึ่งทำให้ไม่เป็นธรรมในกรณีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ซึ่งมีสภาพจิตใจยังไม่พร้อมสำหรับการสู้คดีหรือเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

2. ปัญหาเรื่องการขยายอายุความคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์ในประเทศไทย คือ เมื่อไม่สามารถจับตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ภายในกำหนดอายุความตามกฎหมาย ผู้กระทำความผิดก็จะไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

3. ปัญหาเรื่องการยกเลิกอายุความของคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์ เมื่อยังมีอายุความอยู่ ผู้กระทำความผิดย่อมอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการหลบหนีจนคดีขาดอายุความ

จากการศึกษาถึงปัญหาทางกฎหมายในเรื่องอายุความจึงควรเสนอแนะแนวทางว่าควรบัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการหยุดนับอายุความไว้ เช่น ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศต่อผู้เยาว์อายุไม่เกิน 20 ปี อายุความจะเริ่มนับก็ต่อเมื่อผู้เสียหายที่เป็นเด็กนั้นมีอายุครบ 20 ปี และบัญญัติกฎหมายด้านอายุความขึ้นมาเฉพาะคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่กระทำต่อผู้เยาว์ การสามารถขยายอายุความในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำต่อผู้เยาว์ในความผิดฐานร้ายแรงรองลงมาได้ เช่น กำหนดไว้ในกรณีของความผิดเกี่ยวกับเพศจะขยายอีกสิบปีในที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ใดๆ หรือการตรวจอย่างอื่นซึ่งสามารถทำได้เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่อาจพิสูจน์ได้ถึงการมีอยู่ของความผิดหรือตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าวมีอยู่

* นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** ที่ปรึกษากฎหมายนิติศาสตร์

ABSTRACT

The law of prescription in criminal cases gives the alleged offender or accused a chance to escape either before prosecution, during bail or after judgement. If the alleged offender or accused is not prosecuted and brought to the Court within the period of prescription, the alleged offender or accused will be precluded by prescription. This is a big problem of judgement process in Thailand. The fact questions found in this study are:

1. The interruption of prescription problems in criminal case relating to sexual offences against minor in Thailand; The prescription will start from the date of substantive offence. This is unjust for the injured person who is minor and not ready to fight a lawsuit

2. The extension of prescription problems in criminal case in Thailand; if the alleged offender is not prosecuted and brought to the Court within the prescription, he will not be prosecuted in this case.

3. The cancellation of prescription problems in criminal case; during the prescription, the alleged offender takes advantage of a gap in the law to escape until the expiration of prescription.

From the study of legal problems, it is suggested that the law determine the interruption of prescription such as; the sexual offence against minor aged under 20 years old ,the prescription should start when minor become major aged 20 years old and legislate specific prescription law for the sexual offence against minor that in this case the prescription should be prolonged such as in case of sexual offence, prescription must be prolonged to 10 years when the offence or offender could be verified or identified by using new technology.

1. บทนำ

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมในปัจจุบันแม้ไม่ทราบสถิติแต่ก็สัมผัสได้จากสิ่งที่พบเห็นและหน้าหนังสือพิมพ์ความรุนแรงที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งเกิดจากกฎหมายของประเทศไทย ในส่วนที่ให้ความคุ้มครองเด็กมิให้ถูกล่วงละเมิดทางเพศอาจจะล้าสมัยไม่ทันต่อสถานการณ์ที่มีเด็กทั้งหญิงและชายถูกล่วงละเมิดทางเพศในทุกๆวัน ขณะที่สถานการณ์ความรุนแรงทางเพศในประเทศไทยถือว่าอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง

เมื่อมีการล่วงละเมิดทางเพศในผู้เยาว์เกิดขึ้น บุคคลผู้ที่ถูกระทบสิทธิย่อมต้องมีการกำหนดระยะเวลาเพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ร่วมกันว่าผู้ใดจะต้องกระทำอะไร ภายในระยะเวลาเท่าใด โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด และหากบุคคลกระทำหรือไม่กระทำภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วจะเกิดผลอย่างไรต่อสิทธิซึ่งกฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขระยะเวลาที่บุคคลต้องกระทำภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้เกิดสิทธิเรียกร้อง หรือหากไม่กระทำภายในกำหนดก็จะทำให้เสียสิทธิเรียกร้อง หรือที่เรียกว่า “อายุความ” ซึ่งกฎหมายมีเหตุผลในการบัญญัติในเรื่อง “อายุความ” โดยเหตุผลที่พิจารณาจากด้านรัฐที่เป็นผู้ใช้อำนาจ

แทนปวงชน ก็เพื่อกำหนดเป็นนิตินโยบายของรัฐที่จะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงแน่นอนในสิทธิต่างๆของบุคคล

บทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับอายุความในคดีอาญายังมีการเปิดช่องทางให้ผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิดหลบหนี ไม่ว่าจะเป็นการหลบหนีก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมหรือหลบหนีหลังจากได้รับการประกันตัวระหว่างการพิจารณาคดีหรือแม้กระทั่งหลบหนีหลังจากมีคำพิพากษาจนกระทั่งขาดอายุความ ทำให้ไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาสู่กระบวนการยุติธรรมนับเป็นปัญหาใหญ่ของกระบวนการยุติธรรมในประเทศไทย บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับอายุความในส่วนที่เกี่ยวกับนำตัวผู้กระทำความผิดหรือจำเลยที่หลบหนี การจัดการกับพยานหลักฐาน ทั้งนี้หากไม่สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพราะเหตุขาดอายุความ จะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือต่อรัฐและกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก ดังนั้นเหตุผลในการกำหนดอายุความของความผิดบางประเภทก็ไม่ควรจะถูกต้องเสียทีเดียวที่จะปล่อยให้ผู้กระทำความผิดหลุดพ้นไปด้วยระยะเวลา ถ้าผู้กระทำความผิดตัดสินใจ เมื่อไม่มีใครสนใจนำตัวมาลงโทษ อาจจะได้อีกกระทำความผิดซ้ำอีก หรือพยานหลักฐานใหม่ใช้ข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความแน่นอนและน่าเชื่อถือและไม่มีการลี้ภัยเหมือนบุคคล ทำให้มีความคิดว่าการกระทำความผิดบางอย่างน่าจะ สามารถหยุดนับอายุความหรือขยายอายุความต่อไปได้

ข้อกำหนดเรื่องอายุความในกฎหมายไทยนั้นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักซึ่งไม่แตกต่างจากแนวคิดการกำหนดอายุความของประเทศอื่นๆ สรุปได้ 3 ประการ กล่าวคือ

1.1 ในการดำเนินคดี การฟ้องร้อง การลงโทษหรือบังคับคดีแก่ผู้กระทำความผิดใดๆสมควรที่จะต้องดำเนินคดีภายในระยะเวลาอันจำกัดไม่เนิ่นนานจากวันและเวลาที่เกิดเหตุมากเกินไปนักเพื่อให้พยานหลักฐานต่างๆทั้งพยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคลได้นำมาใช้ดำเนินคดีในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีนั้นด้วยความรวดเร็วไม่ถูกทำลาย บิดเบือน หรือมีความผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด

1.2 เพื่อคุ้มครองสิทธิและประโยชน์ของโจทก์หรือผู้เสียหายในคดีในการที่รัฐจะต้องเร่งรัดในการพิสูจน์ความผิดภายในเวลาที่กำหนด และเพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนและให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยใช้เยียวยาความเสียหายได้รวดเร็วที่สุด

1.3 เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดแก่จำเลยหรือผู้กระทำความผิดที่จะไม่ต้องกังวลว่าตนเองจะถูกฟ้องเมื่อใดก็ตามแต่ใจของฝ่ายผู้เป็นโจทก์ ทั้งนี้ กฎหมายเห็นว่าในบางกรณีนั้นหากผู้ที่ถูกระทบสิทธิยังเพิกเฉยหรือละเลยต่อการที่สิทธิของตนถูกระทบโดยไม่ดำเนินคดีใดๆภายในเวลาอันควรแล้ว ย่อมอาจถือได้ว่าเป็นการสร้างความเสี่ยงภัยเพิกเฉยเกินกว่าระยะเวลาอันสมควรแล้วก็สมควรต้องถูกตัด

สิทธิในการฟ้องร้องหรือดำเนินคดี ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในการพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเองให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว¹

สำหรับประเทศไทยไม่มีระบบหยุดนับอายุความ ขยายอายุความ หรือยกเลิกอายุความในคดีอาญา แต่เป็นการเริ่มนับอายุความเมื่อความผิดสำเร็จ และก็นับต่อเนื่องไปเรื่อยๆจนกว่าจะหยุดอายุความ การกระทำของบุคคลโดยที่มีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลย่อมต้องมีการกำหนดระยะเวลาเพื่อใช้เป็นกฎเกณฑ์ร่วมกันว่าผู้ใดจะต้องกระทำอะไร ภายในระยะเวลาเท่าใด โดยกำหนดเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด และหากบุคคลกระทำหรือไม่กระทำภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วจะเกิดผลอย่างไรต่อสิทธิซึ่งกฎหมายได้กำหนดเงื่อนไขระยะเวลาที่บุคคลต้องกระทำภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เกิดสิทธิเรียกร้อง หรือหากไม่กระทำภายในกำหนดก็จะทำให้เสียสิทธิเรียกร้อง หรือที่เรียกว่า “อายุความ” ซึ่งกฎหมายมีเหตุผลในการบัญญัติในเรื่อง “อายุความ” โดยเหตุผลที่พิจารณาจากด้านรัฐที่เป็นผู้ใช้อำนาจแทนปวงชน ก็เพื่อกำหนดเป็นนิตินโยบายของรัฐที่จะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงแน่นอนในสิทธิต่างๆของบุคคล

2.วิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับอายุความตามกฎหมายไทยและกฎหมาย ต่างประเทศในความผิดทางเพศที่กระทำต่อผู้เยาว์

ปัญหาเรื่องอายุความในการกระทำความผิดทางอาญาก็ถือว่าเป็นปัญหากฎหมายที่มีมานานทำให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดไม่มีความเกรงกลัวต่อการกระทำความผิดเพราะเมื่อขาดอายุความแล้วยังไม่มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดทำให้ผู้กระทำความผิดในประเทศไทยไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมายซึ่งจะเห็นได้จากปัญหาทางกฎหมายดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการหยุดนับอายุความในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์

ในประเทศไทยการหยุดนับอายุความและจะเริ่มนับเมื่อความผิดสำเร็จ แต่ในประเทศเยอรมันหากมีความผิดทางเพศต่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 14 ปีจะหยุดนับอายุความก่อน ก็จะเริ่มนับอายุความเมื่อผู้เยาว์ที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศอายุ 18 ปี ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีวิธีการหยุดนับอายุความดังกล่าวในความผิดเกี่ยวกับเพศต่อผู้เยาว์ ซึ่งการหยุดนับอายุความแบบนี้ก็เป็นการทำให้เป็นผลดีในหลายๆด้าน เช่น สภาพจิตใจของเด็กก็จะมี ความเข้มแข็งขึ้นและเด็กสามารถที่จะเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้มากขึ้น แต่ในกรณีของประเทศไทยถือว่าผู้เยาว์คือบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เมื่อผู้เยาว์เป็นผู้เสียหายจึงควรหยุดนับอายุความไว้ก่อน เมื่อผู้เสียหายบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์ จึงควรเริ่มนับอายุความในการกระทำความผิดทางเพศที่กระทำต่อผู้เยาว์ ซึ่งผู้เยาว์สามารถดำเนินการได้เองอย่างเต็มที่

¹ ประทีป ธนิกผล “โครงการวิจัยเรื่องการสืบค้นแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอายุความทางอาญาในบริบทสังคมไทย”, โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พิมพ์ครั้งที่ 1, น.8, (2550)

2.2 ปัญหาเรื่องการขยายอายุความคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์

ในประเทศไทยถือว่าความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์เป็นความผิดที่มีอายุความเหมือนกับคดีอาญาอื่นๆทั่วไป แล้ว เมื่อไม่สามารถจับตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ภายในกำหนดอายุความตามกฎหมาย ผู้กระทำความผิดก็จะไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย แต่ในสาธารณรัฐเกาหลีพนักงานอัยการของสาธารณรัฐเกาหลีสามารถร้องขอต่อศาลให้ขยายอายุความในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์ได้ ซึ่งกฎหมายของประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนดังกล่าว ซึ่งก็ทำให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศต่อผู้เยาว์ไม่มีความเกรงกลัว เช่นกรณีที่กระทำความผิดในความผิดอันยอมความได้เมื่อไม่แจ้งความร้องทุกข์ภายใน 3 เดือนก็จะทำให้คดีขาดอายุความ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวที่จะกระทำความผิดต่อผู้เยาว์ แต่ในส่วนของสาธารณรัฐเกาหลี หากเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้เยาว์ พนักงานอัยการสามารถที่จะขอขยายอายุความได้อีก 10 ปี ตราบใดที่ยังมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่จะสามารถเอาผิดกับผู้กระทำความผิดได้

2.3 ปัญหาเรื่องการยกเลิกอายุความของคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์

ประเทศไทยเมื่อมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศจนความผิดสำเร็จแล้ว เมื่อไม่สามารถจับตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีได้ภายในกำหนดอายุความตามกฎหมาย ผู้กระทำความผิดก็จะไม่ถูกดำเนินคดีตามกฎหมายเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 96 ภายใต้อำนาจมาตรา 95 ในกรณีความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

ซึ่งก็ทำให้ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศต่อผู้เยาว์ไม่มีความเกรงกลัว เช่นกรณีที่กระทำความผิดในความผิดอันยอมความได้เมื่อไม่แจ้งความร้องทุกข์ภายใน 3 เดือนก็จะทำให้คดีขาดอายุความทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวที่จะกระทำความผิดต่อผู้เยาว์ แต่ในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาในบางรัฐจะกำหนดให้คดีความผิดเกี่ยวกับเพศ ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ไม่มีกำหนดอายุความ ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่สามารถหลุดพ้นจากความรับผิดชอบของตนได้ไปตลอดชีวิต ซึ่งประเทศไทยไม่มีบทกฎหมายดังกล่าวประกอบกับประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบกฎหมายเป็นระบบ Civil Law ทุกความผิดที่เกิดขึ้นย่อมต้องมีอายุความ ซึ่งสภาพปัญหาในเรื่องการยกเลิกอายุความอาจจะไม่สามารถนำมาปรับใช้ได้เพราะที่มาของสภาพสังคม และสภาพการบังคับใช้กฎหมายมีความแตกต่างกัน

ซึ่งในประเทศที่ใช้กฎหมายระบบ Civil Law ก็ยังไม่มีกรยกเลิกอายุความสำหรับในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์ ซึ่งหากมีการยกเลิกอายุความสำหรับในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์อาจจะทำให้เกิดการเลื่อมล้ำกัน ในระบบของกฎหมายระบบ Civil Law กับความผิดร้ายแรงอื่นๆ ที่มีอายุความสูงสุด 20 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 95 หากคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์ให้มีการแยกออกมาโดยยกเลิกอายุความ ก็จะทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และปัญหานี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

การห้ามใช้กฎหมายย้อนหลังนี้ หมายถึงกฎหมายอาญาสารบัญญัติเท่านั้น แต่กฎหมายวิธีสบัญญัติ หรือกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ไม่ตกอยู่ในข้อห้ามนี้แม้ว่ากฎหมายจะใช้คำว่า “ไม่ว่าทางใด” ก็ตาม เช่น การที่กฎหมายบัญญัติขยายเวลาอายุความจาก 10 ปี เป็น 20 ปี ย่อมมีผลย้อนหลังได้แม้จะมีลักษณะเป็นโทษแก่ผู้กระทำก็ตาม เพราะอายุความเป็นเรื่องของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา²

อายุความเป็นกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญารูปแบบหนึ่ง หากกฎหมายใหม่กำหนดอายุความแบบใหม่ที่ต่างจากกฎหมายที่ใช้ขณะที่จำเลยกระทำความผิด ให้พิจารณาว่าในวันที่กฎหมายใหม่มีผลใช้บังคับอายุความในคดีนั้นขาดไปแล้วหรือไม่ หากอายุความยังไม่ขาด กฎหมายใหม่ก็ยังใช้บังคับอายุความใหม่ได้ทันที หากอายุความขาดไปแล้ว กฎหมายใหม่ก็ไม่สามารถไปรื้อคดีที่ขาดอายุความแล้วกลับขึ้นมาดำเนินคดีอีกได้³

3.กฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับอายุความ

จากปัญหาทางกฎหมายดังกล่าวจึงเป็นที่มาที่ทำให้ผู้เขียนจำต้องศึกษาปัญหาทางกฎหมายเพื่อที่จะนำไปสู่วิธีแก้ปัญหาคือไปซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาแนวทางของกฎหมายต่างประเทศพบว่า

3.1ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) จึงมีการกำหนดเรื่องอายุความในคดีอาญาไว้ในประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน (Strafgesetzbuch, StGB หรือ Criminal Code Chapter 5 Statutes of Limitation) โดยแบ่งอายุความออกเป็น 2 ประเภท คือ อายุความฟ้องร้องและอายุความบังคับโทษ⁴

จากการศึกษาพบว่าประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศหนึ่งที่ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับอายุความซึ่งได้บัญญัติไว้ค่อนข้างละเอียด ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าหลักเกณฑ์ในการกำหนดอายุความของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีนั้น พิจารณาจากความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิดและอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดประกอบกัน ทั้งการกำหนดให้ความผิดบางฐานซึ่งไม่มีกำหนดอายุความ การกำหนดให้อายุความสะดุดหยุดอยู่หรือการหยุดนับอายุความไว้ชั่วคราวในกรณีต่างๆ ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งรวมถึงการหยุดนับอายุความชั่วคราวหรืออายุความสะดุดหยุดอยู่ (Tolling) ในกรณีที่คำสั่งศาลให้จำหน่ายคดีเนื่องจากผู้ต้องหาที่ได้มีการสั่งฟ้องไว้ไม่สามารถต่อสู้คดีได้ หรือคำสั่งใดๆ ของศาลหรือพนักงานอัยการซึ่งมีขึ้นภายหลังจากการจำหน่ายคดีเพื่อทบทวนความสามารถในการต่อสู้คดีของจำเลยที่มีการสั่งฟ้องไว้

² คณิต ฒ นคร,กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา,พิมพ์ครั้งที่ 8(กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน,2555) น.450

³ ปกป้อง ศรีสนิท.กฎหมายอาญาชั้นสูง.พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2561), น.133

⁴ ณัฐสา นัตรไพฑูรย์และคณะ,อายุความสะดุดหยุดอยู่ในคดีอาญา,(กรุงเทพมหานคร:สำนักงานอัยการสูงสุด, 2550)น.26

การหยุคนับอายุความจนกว่าผู้เสียหายจะบรรลุนิติภาวะ ทำให้เห็นได้ว่าการกระทำความผิดเกี่ยวกับเด็ก ในขณะที่เกิดการกระทำความผิดผู้เสียหายอายุยังน้อยอยู่ เด็กอาจเกิดความกลัวหรืออับอายหรือยังไม่เข้าใจในการกระทำความผิด ต่อมาเมื่อเด็กเติบโต ความรู้ความเข้าใจต่อการกระทำความผิดย่อมมีมากขึ้นด้วย การให้มีกรขยายอายุความจะยังคงทำให้ คดีนั้นยังอยู่ในอายุความ อันเป็นการให้โอกาสต่อผู้เสียหายซึ่งเป็นผู้เยาว์ที่ยังอายุไม่ถึง 20 ปี โดยหากเมื่อผู้เสียหายมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์แล้ว ก็ถือได้ว่าเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะในระดับสมควรที่จะสามารถเข้าใจต่อการดำเนินการทางอาญาต่อผู้กระทำความผิดต่อตนได้ อีกทั้งเงื่อนไขในการฟ้องคดีของผู้เยาว์ยังจะต้องมีการฟ้องคดีโดยผู้แทนโดยชอบธรรมที่อาจจะไม่เป็นไปตามความต้องการของผู้เยาว์ก็ได้ และหากในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้แก่บุพการี อาจารย์ ผู้คุม นักโทษ ผู้อนุบาล หรือผู้พิทักษ์แล้วแต่กรณีเนื่องจากเกรงกลัวหรือถูกข่มขู่ น่าจะเป็นการคุ้มครองเด็กผู้เยาว์มากกว่าการฟ้องคดีโดยมีผู้แทนโดยชอบธรรมซึ่งอาจจะไม่สามารถช่วยคุ้มครองเด็กได้ การหยุคนับอายุความระหว่างที่ผู้เสียหายยังเป็นผู้เยาว์อยู่ แล้วเริ่มนับอายุความเมื่อผู้เสียหายบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุ 20 ปีบริบูรณ์จึงเป็นแนวทางที่น่าสนใจ โดยเฉพาะตามแนวกฎหมายอาญาเรื่องอายุความของประเทศเยอรมนีที่มีการวางตัวบทไว้เป็นหลักการที่ดี และเป็นประเทศระบบ Civil law เหมือนกับประเทศไทย

3.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประเทศที่ใช้ระบบจารีตประเพณี (Common Law) “อายุความ” (Statute of Limitations) จะหมายความว่าบทบัญญัติ (Statute) ซึ่งกำหนดเวลาสูงสุดที่กฎหมายจะสามารถเข้ามาดำเนินการนับแต่เกิดเหตุการณ์กำหนดอายุความของประเทศระบบจารีตประเพณี (Common Law) อายุความเป็นข้อกฎหมายที่ได้จัดตั้งเวลาจำกัดไว้ในการนำคดีขึ้นสู่ศาล ซึ่งโจทก์ก็ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาลภายในเวลาที่กำหนดไว้ (Limitation Period) หากว่านำคดีขึ้นสู่ศาลหลังจากพ้นกำหนดอายุความที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับคดีนั้นๆ จำเลยสามารถยกเป็นข้อต่อสู้ได้ว่ากระบวนการพิจารณาต้องห้ามโดยผลของกฎหมาย (Stetted-barred) ในกรณีเช่นนี้ คดีนี้ย่อมไม่ได้รับการตัดสินโดยสาระของคดี แต่ฟ้องของโจทก์ถูกจำหน่ายจากสารบบความอันเนื่องมาจากผลของอายุความ⁵

ในประเทศสหรัฐอเมริกาการกำหนดอายุความแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ แต่ละรัฐและแต่ละจังหวัด โดยมักขึ้นอยู่กับประเภทหรือความร้ายแรงของคดีที่ได้กระทำความผิดการกระทำความผิดบางประเภทเช่น การฆ่าผู้อื่นหรือการก่อสงคราม เป็นเรื่องที่กระทบต่อความสงบสุขของประชาชนโดยส่วนใหญ่หลายประเทศจึงกำหนดให้ไม่มีอายุความ ในเรื่องอายุความการฟ้องคดีอาญานั้น ได้มีการกำหนดอายุความให้ฟ้องคดีไว้ในกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Statute Law) ที่บัญญัติขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ในความผิดเกี่ยวเพศที่ได้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์บางรัฐก็กำหนดอายุความไว้ บางรัฐก็ไม่ได้กำหนดอายุความไว้ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมของแต่ละรัฐ

⁵ ประเทือง ธนิยผล ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด และคณะ, “โครงการวิจัยเรื่องการสืบค้นแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอายุความทางอาญาในบริบทสังคมไทย”สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, 2550, น.13.

3.3 ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

แนวทางของกฎหมายต่างประเทศที่เห็นความสำคัญของปัญหาเรื่องอายุความในคดีความผิดเกี่ยวกับเพศจึงได้มีการกำหนดอายุความสำหรับความผิดเกี่ยวกับเพศโดยเฉพาะ เช่น การขายอายุความ ที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหากฎหมายของประเทศไทยได้ อายุความของกฎหมายไทยมีอายุความสูงสุด 20 ปี แต่หากมีเหตุผลอันสมควรก็สามารถขยายอายุความไปอีก 10 ปี จนอายุความสามารถขยายถึง 30 ปี ได้ในความผิดที่มีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ซึ่งในสาธารณรัฐเกาหลีใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์และหลักกว่ากว่าจะรู้ว่าผู้เยาว์ถูกระงับความผิดทางเพศอาจจะสายเกินไปซึ่งแนวทางดังกล่าวจะนำมาใช้กับกฎหมายอาญาของไทยเพื่อใช้ในการขยายอายุความได้

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้เขียนเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาดังนี้

4.1 บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการหยุดนับอายุความไว้ ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศต่อผู้เยาว์อายุไม่เกิน 20 ปี อายุความจะเริ่มนับก็ต่อเมื่อผู้เสียหายที่เป็นผู้เยาว์นั้นมีอายุครบ 20 ปี และแต่ละควรใช้ภายในขอบเขตที่เหมาะสมและทำเฉพาะในบางกรณี เนื่องจากการกระทำดังกล่าวจะเป็นการเพิ่มภาระในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดให้เข้ามาสู่กระบวนการพิจารณาของศาล โดยให้มีการนับอายุความต่อเมื่อจับตัวผู้กระทำความผิดได้

4.2 บัญญัติกฎหมายด้านอายุความขึ้นมาเฉพาะคดีความผิดเกี่ยวกับเพศที่กระทำต่อผู้เยาว์ ให้สามารถขยายอายุความในความผิดเกี่ยวกับเพศที่ได้กระทำต่อผู้เยาว์ในกรณีที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์การขายอายุความที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหากฎหมายของประเทศไทยได้ อายุความของกฎหมายไทยมีอายุความสูงสุด 20 ปี แต่หากมีเหตุผลอันสมควรก็สามารถขยายอายุความไปอีก 10 ปี จนอายุความสามารถขยายถึง 30 ปีได้

ผู้เขียนจึงเห็นควรปรับโดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๕๕/๑ “ในความผิดตามมาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๗ ทวิ (๑) มาตรา ๒๗๗ ตริ (๑) มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๐ (๑) มาตรา ๒๘๒ วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๒๘๓ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๒๘๓ ทวิวรรคสองและวรรคสาม มาตรา ๒๘๔ ให้อายุความสะดุดหยุดอยู่จนกว่าผู้เสียหายจะบรรลุนิติภาวะ และในกรณีที่ได้มีการร้องทุกข์หรือฟ้องคดีจะสามารถขยายอายุความได้อีก 10 ปี ในกรณีที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่อาจพิสูจน์ได้ถึงการมีอยู่ของความผิด” เพื่อเพิ่มเงื่อนไขในการนับอายุความในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศที่กระทำต่อผู้เยาว์

บรรณานุกรม

คณิต ฌ นคร.กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2555).

ณัฐวสา นัตรไพฑูรย์และคณะ. อายุความสะกดหยุดอยู่ในคดีอาญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอัยการสูงสุด,
2550.

ปกป้อง ศรีสนิท.กฎหมายอาญาชั้นสูง . (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน,
2561).

ประเทือง ธนิยผล ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด และคณะ. (2550). โครงการวิจัยเรื่องการสืบค้นแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดอายุความทางอาญาในบริบทสังคมไทย. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.